

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Кафедра економіки підприємства

Затверджую:
Декан факультету
Економіки і менеджменту

/С.В.Мироненко /

«28» червня 2024р.

Гарант освітньої програми:
Економіка та управління
підприємством

/ Т.П. Гітис /

«25» червня 2024р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри ЕП
Протокол № 10 від 25.06.2024р.
В. о. завідувача кафедри ЕП

/ С. О. Підгора /

Робоча програма навчальної дисципліни
«Планування діяльності підприємства»

галузь знань
спеціальність
ОПП
освітній рівень

С Соціальні науки, журналістика та інформація
С1 Економіка
«Економіка та управління підприємством»
Другий (магістерський)

Факультет
Розробник

Економіки і менеджменту
К.т.н., доцент Підгора С.О.

Краматорськ–Тернопіль – 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: дисципліна вільного вибору циклу професійної підготовки.

Передумови вивчення навчальної дисципліни (пререквізити): вивчення дисциплін «Антикризове управління підприємством», «Управління соціально-економічними проектами», «Стратегія розвитку підприємства», «Методологія наукових досліджень у професійній сфері».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є перспективні, поточні та бізнес-плани діяльності підприємства.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна / заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0	Галузь знань <u>С «Соціальні науки, журналістика та інформація»</u> (шифр і назва)	Дисципліна циклу професійної підготовки
Модулів – 1	Спеціальність: <u>С1 «Економіка»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Змістових тем – 13		1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,0 самостійної роботи здобувача – 3,7		2-й
Курсова робота – не передбачено		Лекції 36/4 год.
	Практичні 18/4 год.	
	Самостійна робота 66/112 год.	
	Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 9 / 11 (54 / 66)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Планування діяльності підприємства» є однією із складових комплексної підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності С1 «Економіка», освітньої програми «Економіка та управління підприємством».

Мета дисципліни – є визначення механізму планування обсягів виробництва продукції, собівартості, прибутку та рентабельності виробництва, їх зв'язок та взаємозалежність, а також інші питання стосовно планування загальних показників діяльності підприємств з використанням різних методів та засобів економічного аналізу, математичної статистики та інших.

Завдання дисципліни:

- надання уявлення щодо науково-методологічних основ планових розрахунків;
- формування навичок володіння методами виконання планових розрахунків, що використовуються в поточному й оперативному плануванні;
- представлення етапів та послідовності планових розрахунків, необхідних при побудові різних видів планів;
- формування навичок проводити розрахунки основних планових показників діяльності підприємств;
- надання методики ведення планових розрахунків для різних видів планів: стратегічних, бізнес-планів, поточних, оперативних;
- формування навичок щодо економічного підґрунтя поліпшення виробництва за допомогою корегування планів на різних етапах виробничих процесів;
- формування навичок самостійного виконання техніко-економічних розрахунків планових показників, проведення техніко-економічного аналізу планів, можливості розробляти заходи з підвищення ефективності виробництва і кращого використання ресурсів, вміння використовувати у техніко-економічних розрахунках математичні моделі та спеціалізовані програмні продукти.

Дисципліна спрямована на отримання здобувачами наступних загальних та фахових компетентностей:

ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК 3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК 6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен продемонструвати достатній рівень сформованості наступних програмних результатів навчання:

ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна / заочна)				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
1.	Тема 1. Науково-методологічні основи планування. Планування і його основні принципи і закони. Види планування та нормативна база планування. Методологічні основи планових розрахунків	9	2	2		5 / 9
2.	Тема 2. Системи економічних показників і вимірювачів планів та їх характеристика	9	2 / 1	1		6 / 8
3.	Тема 3. Планування підприємницької діяльності як функція управління підприємством. Система планів підприємства	9	2	1		6 / 9
4.	Тема 4. Прогнозування як початковий етап стратегічного планування. Стратегічне планування	9	2	2		5 / 9
5.	Тема 5. Бізнес-планування	9	2 / 1	2		5 / 8
6.	Тема 6. Планування виробничої діяльності підприємства. Структура плану виробництва. Планування виробничої програми. Планування підготовки і забезпечення виробництва	10	4	2 / 1		4 / 9
7.	Тема 7. Планування основних показників виробництва	9	4	1 / 1		4 / 8
8.	Тема 8. Оперативне планування виробництва. Основні показники оперативних планів та їх розрахунки	10	4	2		4 / 10

9.	Тема 9. Система оперативного планування. Диспетчерування виробництва	9	4	1		4 / 9
10.	Тема 10. Особливості планування витрат на виробництво та собівартості продукції	9	2	1 / 0,5		6 / 8,5
11.	Тема 11. Особливості планування прибутку і показників рентабельності	9	2 / 1	1 / 0,5		6 / 7,5
12.	Тема 12. Планування ціни на промислову продукцію	10	4 / 1	1 / 0,5		5 / 8,5
13.	Тема 13. Фінансовий план підприємства та його формування	9	2	1 / 0,5		6 / 8,5
Усього годин		120	36 / 4	18 / 4		66 / 112

Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота здобувачів.

3.2. Розподіл обсягу дисципліни між учбовими тижнями Денна форма навчання – 2 семестр

Вид навчальних занять або контролю	Розподіл між учбовими тижнями																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Лекції	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Практичні заняття		2		2		2		2		2		2		2		2		2
Сам. робота	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	4	3	4	3
Консультації				К					К		К				К		К	
Модулі	ЗМ1																	
Контроль по модулю								КР1					ІЗ1		ІЗ2		ТО	

4. Лекції

Денна форма навчання

Тема 1. Науково-методологічні основи планування. Планування і його основні принципи і закони. Види планування та нормативна база планування. Методологічні основи планових розрахунків

(2 години лекційних занять).

Лекція 1. Науково-методологічні основи планування. Планування і його основні принципи і закони. Види планування та нормативна база планування. Методологічні основи планових розрахунків

Планування виробництва та його роль у загальногосподарчій діяльності сучасного виробничого підприємства. Історичні корені виникнення планування як науки. Поняття процесу планування та плану, принципи планових розрахунків - цілі, задачі і засоби планування. Юридичні акти, що є законодавчою базою планових розрахунків: Закони України «Про підприємство», «Про підприємництво» та їх основні положення що до планування діяльності. Основні закони планування та їх роль у формуванні якості планових показників.

Стратегічне планування як направленість діяльності підприємства. Тактичне планування як процес розробки конкретних дій і заходів, спрямованих на досягнення стратегічних цілей підприємства в короткостроковій перспективі. Оперативне планування як процес розробки детальних планів і заходів, спрямованих на досягнення конкретних, короткострокових цілей підприємства.

Визначення груп норм і нормативів, які застосовуються у плануванні. Методика розрахунків норм і нормативів для використання їх у плануванні. Принципи використання у планових розрахунках норм і нормативів.

Методи розрахунків, які застосовуються у прогнозуванні, стратегічному і поточному плануванні. Загальні методи: прямого розрахунку; розрахунково-аналітичний; розрахунку різниць; нормативний; балансовий. Методи стратегічного планування: екстраполяцій, експертиз, математичного моделювання. Методи поточного планування: кореляції, лінійного програмування, динамічного програмування, транспортна задача. Методи оперативного планування: об'ємні, динамічні, об'ємно-динамічні, маршрутна матриця.

Література: [1]

Тема 2. Системи економічних показників і вимірювачів планів та їх характеристика (2 години лекційних занять).

Лекція 2. Системи економічних показників і вимірювачів планів та їх характеристика

Системи економічних показників і вимірювачів у плануванні. Виділення основних показників, що плануються у поточному плановому періоді. Поділення показників на розрахункові та ті, що затверджуються керівництвом та мають ліміти. Надання скороченої характеристики всім основним показникам планів, які розраховуються на плановий період. Принципи поділення показників на поточні та

результати.

Структурно-логічна схема використання вимірювачів планів стосовно основних планових показників. Характеристика вимірювачів планів: кількісний або якісний показник, об'єм вимірювання, одиниці вимірювання.

Література: [1]

Тема 3. Планування підприємницької діяльності як функція управління підприємством. Система планів підприємства (2 години лекційних занять).

Лекція 3. Планування підприємницької діяльності як функція управління підприємством. Система планів підприємства

Основні цілі і задачі планування підприємницької діяльності. Планування є фундаментом, на якому будується все управління підприємством. Види проблем у діяльності підприємства при здійсненні господарчої діяльності. Модель планування прийняття рішення по виникаючим проблемам. Зв'язок планування прийняття рішення по окремим господарчим проблемам із процесом прийняття рішення. Гнучке планування управлінських рішень. Цільове та спрямоване планування. Види ситуацій, де використовується цільове та спрямоване планування.

Способи розробки господарчих планів. Умови використання окремих способів та переваги у використанні кожного із способів.

У ринкових умовах господарювання на території України використовують при формуванні планів наступні види планів: директивні, індикативні, договірні, підприємницькі. Скорочена характеристика кожного виду планів: визначення, у якому секторі економіки України використовуються, особливості розробки планів, приклади планів.

Особливості розробки підприємницьких планів. Залежність системи планів від статуту підприємства та виду діяльності. Загальний вид системи планів. Характеристика складових планів, які належать до системи планів промислового підприємства. Строки планування складових планів, послідовність розробки планів.

Література: [1]

Тема 4. Прогнозування як початковий етап стратегічного планування. Стратегічне планування (2 години лекційних занять)

Лекція 4. Прогнозування як початковий етап стратегічного планування. Стратегічне планування

Функції прогнозування та прикладні задачі складання планових прогнозів, засоби прогнозування. Зв'язок прогнозування із стратегічним плануванням: чим є прогноз для стратегічного плану, які фактори можуть бути об'єктами прогнозування, як формується область використання стратегії в залежності від прогнозу.

Класифікація об'єктів прогнозування: за природою походження та за масштабом.

Методи складання прогнозів: екстраполяції, експертизи. Їх скорочена характеристика та визначення галузі використання.

Фактори, які впливають на об'єкти прогнозування та варіанти прогнозів.

Методи складання короткострокових прогнозів: математичного моделювання.

Умови використання та особливості вибору вихідних даних до прогнозування. Фактори, які впливають на об'єкти прогнозування та варіанти прогнозів. Скорочена характеристика та визначення галузі використання методів математичного моделювання. Види методів та приклади складання прогнозів.

Стратегічне планування. Його цілі, задачі, засоби та принципи складання стратегічних планів. Етапи стратегічного планування та їх скорочена характеристика.

Класифікація методів стратегічного планування. Характеристика методу стратегічного вибору та методу Делфі стосовно складання стратегічних планів.

Визначення складових частин стратегічного плану: портфелю діючих стратегій, альтернатив та організаційно-контролюючого портфелю.

Типи і види стратегій підприємства. Класифікація типів стратегій: в залежності від спрямованості дії, в залежності від розміру діяльності. Класифікація та скорочена характеристика видів стратегій підприємства в залежності від розміру діяльності.

Стратегії підприємств, які використовуються у виробничий та комерційній діяльності підприємства.

Література: [1]

Тема 5. Бізнес-планування (2 години лекційних занять).

Лекція 5. Бізнес-планування

Цілі і задачі бізнес-планування. Функції бізнес-планів. Інструментарій складання бізнес-плану. Загальнопоширена структура бізнес плану промислової діяльності підприємства. Відхилення в структурі бізнес-плану в залежності від виду діяльності та основних задач діяльності.

Класифікація бізнес-планів в залежності від факторів, що впливають.

Зміст складових частин бізнес-плану: опис бізнесу, цілі діяльності згідно бізнес-плану, план маркетингу, план інновацій, плану виробництва, плану управління бізнесом та управління персоналом. Особливості розробки кожного плану: які показники плануються, послідовність та строки планування, вид результатів планування.

Оцінка ризику при складанні бізнес-плану: кількісна міра ризику та її визначення. Види ризиків та їх оцінка згідно теорії підприємницького ризику. Математичне очікування доходу. Побудова еталонної кривої ризику та визначення зон припустимого ризику та катастрофічного ризику. Види втрат підприємства – власника бізнес-плану та умови їх виникнення. Страхування ризику згідно теорії підприємницького ризику. Методика складання плану руху інвестицій протягом впровадження бізнес-плану. Методика складання фінансового плану у бізнес-плані на початок та кінець впровадження бізнес-плану.

Література: [1]

Тема 6. Планування виробничої діяльності підприємства. Структура плану виробництва. Планування виробничої програми. Планування підготовки і забезпечення виробництва (4 години лекційних занять).

Лекція 6. Планування виробничої діяльності підприємства. Структура плану виробництва. Планування виробничої програми.

Цілі і задачі виробничої діяльності. Вимоги, що пред'являють до плану виробництва. Основи складання об'єктивного плану виробництва. Цілі і задачі, що виникають при складанні плану виробництва.

Структура плану виробництва та скорочена характеристика складових частин плану: виробничої програми, плану забезпечення виробництва, плану виконання виробничої програми, плану техніко-економічних показників виробництва.

Основи планування виробничої програми.

Поняття виробничої програми, послідовність складання програми, показники, які є основою складання виробничої програми. Послідовність виконання розрахунків виробничої програми. Види форм виробничої програми, до яких заносяться планові розрахунки. Методика розрахунку форм: “План реалізації”; “Планові залишки готової продукції на складі”.

Планування об'єму товарної продукції, залишків незавершеного виробництва та об'єму умовно-валової продукції (виробничої програми). Розрахунок програми виробничим підрозділам. Методика розрахунку форм: “План товарної продукції”; “Планові залишки незавершеного виробництва”.

Економічні основи розрахунку коефіцієнту нарощування витрат та способи розрахунку коефіцієнту. Умови використання кожного способу розрахунку коефіцієнту нарощування витрат. Методика розрахунку форм: “План умовно-валової продукції”. Визначення поняття умовно-валової та загальновалової продукції. Складові частини загальновалової продукції та формули їх розрахунку. Методика розрахунку форми “Виробнича програма виробничим підрозділам”. Послідовність виконання розрахунків.

Література: [1]

Лекція 7. Планування підготовки і забезпечення виробництва

Планове забезпечення виробництва матеріальними ресурсами: цілі, задачі, засоби. Структура плану матеріально-технічного забезпечення виробництва.

Основи розрахунків планових потреб у матеріальних ресурсах: об'єм виробничої програми та нормування виробничих витрат матеріалів.

Етапи планових розрахунків потреби у матеріальних ресурсах: попередні розрахунки, уточнюючі розрахунки, визначення джерел покриття витрат (джерела фінансування матеріальних витрат).

Форми планів матеріального забезпечення виробництва: у натуральних показниках та у вартісному виді.

Методика розрахунків потреби у матеріалах для: основного виробництва, допоміжного виробництва та для ремонтно-експлуатаційних потреб.

Планування матеріальних запасів: послідовність розрахунків та особливості визначення планових показників запасів.

Методика планування матеріального балансу: Форма “Загальний матеріальний баланс на період”; Форми “Відомість закупівлі матеріалів (передня та остаточна)”.

Планування потреби у трудових ресурсах та оснащенні виробництва.

Необхідність та періодичність планових розрахунків потреби у трудових ресурсах. Етапи виконання планових розрахунків потреби у трудових ресурсів: планування чисельності виробничих робочих, планування чисельності спеціалістів, планування чисельності управляючого персоналу, планування персоналу, що обслуговує виробничі фонди.

Формування нормативної бази виконання планових розрахунків трудових ресурсів.

Основи планування потреби у оснащенні для виконання виробничої програми. Планування потреби у основному обладнанні. Планування потреби у інструментальному оснащенні.

Планування технічної підготовки виробництва.

Цілі і задачі технічної підготовки виробництва (ТПП). Види робіт технічної підготовки. Задачі планування технічної підготовки виробництва. Нормативи планування технічної підготовки виробництва та їх визначення і послідовність планування.

Планування графіків виконання робіт ТПП. Методи планування графіків: імовірний та нормативний. Види графіків виконання робіт ТПП та методика їх побудування.

Порівняльна характеристика сіткових та стрічкових графіків виконання робіт ТПП.

Література: [1]

Тема 7. Планування основних показників виробництва (4 години лекційних занять).

Лекція 8. Планування показників використання основних засобів ресурсів

Планування загальних показників використання основних засобів: фондоддачі, фондоемкості, фондоозброєності та рентабельності фондів (строки планових розрахунків, нормативний рівень показників та його визначення).

Планування конкретних показників використання основних засобів: завантаження устаткування, коефіцієнт змінності, коефіцієнт використання інструменту, пристосувань, коефіцієнт виконання ремонтних робіт та ін. (строки планових розрахунків, нормативний рівень показників та його визначення).

Література: [1]

Лекція 9. Планування показників використання трудових ресурсів

Планування показників використання трудових ресурсів: продуктивності праці, коефіцієнт виконання норм, коефіцієнт випередження росту продуктивності над ростом зарплати та ін.

Література: [1]

Тема 8. Оперативне планування виробництва. Основні показники оперативних планів та їх розрахунки (4 години лекційних занять).

Лекція 10. Оперативне планування виробництва

Мета і завдання оперативного планування виробництва. Принципи розробки оперативних планів та етапи оперативного планування; загальна структура оперативних планів.

Система зв'язку служб оперативного планування виробництва з іншими підрозділами управління та організації виробництва.

Методи планових розрахунків, які застосовуються у оперативному плануванні.

Види оперативного планування: міжцехове та внутрішньоцехове планування. Елементи оперативного планування виробництва.

Література: [1]

Лекція 11. Основні показники оперативних планів та їх розрахунки

Характеристика нормативно-планових розрахунків у оперативному плануванні. Розрахунок окремих показників оперативного виробництва.

Головними документами оперативного планування є подетальні виробничі плани випуску. Етапи розробки детальних виробничих планів: формування загальних подетальних планів виробництва та розробка докладних планів виробничих підрозділів.

Послідовність планових розрахунків:

1) визначення потреби у деталях та складальних одиницях на товарний випуск продукції(натуральні одиниці);

2) визначення планових змін рівнів заділів деталей по цехам;

3) визначення планових компенсацій внутрівиробничих втрат за цехами та підприємством цілком;

4) розробка план-графіків отримання, виготовлення та прийомки деталей та складальних одиниць;

5) облік цехових планів у вартісному виді.

Окремі розрахунки партій деталей, календарних випереджень, періодичності запуску.

Література: [1]

Тема 9. Система оперативного планування. Диспетчерування виробництва (4 години лекційних занять)

Лекція 12. Система оперативного планування

Системи оперативного планування при різних типах виробництва.

Класифікація систем оперативного планування виробництва, їх області використання. Системи планування з виштовхуванням та з витягуванням. Умови використання кожної системи оперативного планування.

Системи оперативного планування у одиничному виробництві та їх скорочена характеристика. Системи планування за цикловими номерами, за цикловими комплектами, на склад, позаказні системи.

Системи оперативного планування у серійному виробництві та їх скорочена характеристика. Системи планування “стандарт-графік”, комплектно-групова,

машинокомплектна, партіонно-періодична.

Системи оперативного планування у масовому виробництві та їх скорочена характеристика. Системи планування “Р-Г випередження”, за циклом подачі, за ритмом виробничого процесу, добово-комплектна система.

Література: [1]

Лекція 13. Диспетчування виробництва

Задачі диспетчування. Функції диспетчування виробництва. Структура диспетчерської служби та система її підпорядкованості. Планові показники виробництва та система їх контролю за допомогою диспетчерської служби.

Література: [1]

Тема 10. Особливості планування витрат на виробництво та собівартості продукції (2 години лекційних занять)

Лекція 14. Особливості планування витрат на виробництво та собівартості продукції

Планування витрат та послідовність планування собівартості продукції.

Планування загальновиробничих витрат, структура загальновиробничих витрат, методи планування загальновиробничих витрат, система контролю виконання плану витрат.

Планування собівартості промислової продукції: методи планування собівартості, послідовність планування собівартості, особливості планових розрахунків.

Використання окремих методів планування собівартості на прикладах (плановий розрахунок).

Література: [1]

Тема 11. Особливості планування прибутку і показників рентабельності (2 години лекційних занять).

Лекція 15. Особливості планування прибутку і показників рентабельності

Планування прибутку від виробництва: методи планування загального прибутку від виробництва, особливості розрахунків прибутку від виробництва різними методами.

Планування рентабельності виробництва: особливості планових розрахунків загальної рентабельності виробництва та розрахунки планової рентабельності для нової та освоєної промислової продукції.

Література: [1]

Тема 12. Планування ціни на промислову продукцію (4 години лекційних занять).

Лекція 16. Планування ціни на промислову продукцію

Планування ціни на промислову продукцію: етапи планування ціни, схеми розрахунку цін на промислову продукцію на стадіях формування, виконання,

реалізації заказу.

Література: [1]

Лекція 17. Планування ціни на промислову продукцію

Методи планування ціни, схема планування ціни різними методами, особливості планування ціни на нову та освоєну продукцію.

Література: [1]

Тема 13. Фінансовий план підприємства та його формування (2 години лекційних занять).

Лекція 18. Фінансовий план підприємства та його формування

Планування фінансів підприємства. Етапи формування фінансового плану. Послідовність розрахунку фінансових показників у фінансовому плані підприємства. Оцінка результативності планування фінансового плану підприємства.

Література: [1]

5. Практичні заняття

Мета проведення практичних занять – закріплення знань та умінь щодо розроблення стратегічних, тактичних та оперативних планів діяльності підприємства, які всебічно обґрунтовують процес реалізації стратегічних цілей, включаючи контроль виконання планів, можливості й доцільності їх коригування та деталізування у поточних і оперативних планах.

Перелік тем практичних занять наведено у таблиці.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Науково-методологічні основи планування. Види планування та нормативна база планування	2	
2	Методологічні основи планових розрахунків. Використання методів та прийомів економічного аналізу при плануванні	2	
3	Загальне планування підприємства. Прогнозування як початковий етап стратегічного планування. Складання прогнозів змінення показників стратегічних планів	2	
4	Бізнес-планування. Основи складання бізнес-плану	2	
5	Планування виробничої діяльності. Структура плану виробництва і планування виробничої програми. Планування технічної підготовки виробництва	2	1
6	Планування основних показників виробництва. Планування показників ефективності використання ресурсів виробництва	2	1

7	Оперативне планування виробництва. Основні показники оперативних планів та їх розрахунки	2	
8	Економіко-фінансове планування. Планування витрат на виробництво та собівартості одиниці виробу. Планування прибутку підприємства та рентабельності виробничих процесів.	2	1
9	Планування ціни і фінансового плану підприємства.	2	1
Усього годин		18	4

6. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів включає:

- опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять та контрольних заходів;
- вивчення питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- виконання індивідуального завдання (у вигляді доповіді та презентації, тез доповідей до наукової конференції / семінару та/або наукової статті за обраною тематикою).

Самостійна робота планується на кожен годину аудиторного часу і на питання винесені на самостійне вивчення. Розподіл часу самостійної роботи виконується згідно плану освітнього процесу та робочого плану дисципліни. Під час самостійної роботи здобувачі звертаються до літератури теоретичного курсу та допоміжної методичної літератури в разі необхідності.

Перелік питань, що винесені на самостійне опрацювання та перелік літературних джерел наведений нижче.

Назва теми	Завдання на самостійну роботу	Література до виконання самостійної роботи
1	2	3
Тема 1. Науково-методологічні основи планування. Планування і його основні принципи і закони. Види планування та нормативна база планування. Методологічні основи планових розрахунків	Історичний досвід планування у країнах Сходу. Історичний досвід планування у країнах Заходу. Особливості планування в комерційних підприємствах, які не займаються виробничою діяльністю. Історія виникнення стратегічного планування. Історія виникнення тактичного планування. Історія виникнення оперативного планування. Особливості формування норм потреби у матеріальних ресурсах Особливості формування загальнопромислових норм і нормативів	[1], [2], [3]
Тема 2. Системи економічних показників	Види планів, у яких використовуються тільки вимірники у натуральних одиницях.	[1], [2], [3]

і вимірювачів планів та їх характеристика	Види планів, у яких використовуються тільки вимірювачі у вартісних одиницях. Приватні показники планів та їх скорочена характеристика	
Тема 3. Планування підприємницької діяльності як функція управління підприємством. Система планів підприємства	Приклади зміни моделі прийняття рішення в залежності від виду проблеми по Мерфі. Параметри ринкових ситуацій в умовах окремих господарчих суб'єктів ринку. Види планових показників, які формуються за способом розробки "з нуля". Види планових показників, які формуються за способом розробки "від досягнутого рівня". Види планових показників, які формуються за способом розробки "з проробкою варіантів". Приклади використання директивних планів в Україні. Приклади використання індикативних планів в Україні. Приклади використання договірних планів в Україні. Приклади використання підприємницьких планів в Україні.	[1], [2], [3]
Тема 4. Прогнозування як початковий етап стратегічного планування. Стратегічне планування	Приклади використання директивних планів в Україні. Приклади використання індикативних планів в Україні. Приклади використання договірних планів в Україні. Приклади використання підприємницьких планів в Україні. Характеристика методу Ньютона та приклад використання Характеристика транспортної задачі та приклад використання. Характеристика теорії масового обслуговування та приклади використання при складанні прогнозів. Характеристика моделі мультиплікатора та алгоритм складання прогнозу Корпоративні стратегії. Їх види і скорочена характеристика. Ділові (конкурентні) стратегії. Їх види і скорочена характеристика. Функціональні стратегії. Види і скорочена характеристика. Продуктові та технологічні стратегії. Їх скорочена характеристика	[1], [2], [3]
Тема 5. Бізнес-планування	Структура бізнес-плану організації виробництва виробів машинобудування. Структура бізнес-плану організації розповсюдження технологічних інновацій.	[1], [2], [3]

	<p>Структура бізнес-плану торгово-посередницької діяльності.</p> <p>Структура бізнес-плану виробництва харчових виробів.</p> <p>Визначення величини математичного доходу згідно теорії ризику.</p> <p>Приклади розрахунку кривої ризику умовного підприємства.</p> <p>Поширені способи страхування ризику по бізнес-планам в Україні.</p> <p>Приклади розрахунку плану руху інвестицій для умовного підприємства</p>	
<p>Тема 6. Планування виробничої діяльності підприємства. Структура плану виробництва. Планування виробничої програми. Планування підготовки і забезпечення виробництва</p>	<p>Методика наповнення портфелю заказів до планування виробничої програми</p> <p>Змінення складових частин плану виробництва в залежності від виду виробничої діяльності</p> <p>Розрахунок форм з використання розрахунку коефіцієнта нарощування витрат, якщо витрати нарощуються нерівномірно.</p> <p>Розрахунок загальновалової продукції для умовного підприємства</p> <p>Розрахунок виробничої програми за умовним технологічним процесом виготовлення виробу.</p> <p>Способи оптимізації виробничої програми.</p> <p>Методи оптимізації виробничої програми.</p> <p>Формування номенклатури-цінника матеріалів.</p> <p>Визначення норм потреби у допоміжних матеріалах.</p> <p>Відмінності плану матеріально-технічного забезпечення виробництва від плану матеріально-технічного постачання.</p> <p>Облік транспортно-заготівельних витрат при визначенні вартості матеріальних ресурсів.</p> <p>Планування потреби у наладчиках та ремонтниках.</p> <p>Автоматизація планових розрахунків потреби у трудових ресурсах.</p> <p>Планування загальної кількості промислово-виробничого персоналу.</p> <p>Планування потреби у інструменті.</p> <p>Модифікації стрічкових графіків та основи їх утворення.</p> <p>Побудова зеленої модифікації.</p> <p>Побудова червоної модифікації.</p> <p>Контроль за дотриманням строків, які плануються у графіках</p>	[1], [2], [3]
<p>Тема 7. Планування основних показників виробництва</p>	<p>Особливості планування коефіцієнту змінності робіт.</p> <p>Оптимізація планових розрахунків загальних</p>	[1], [2], [3]

	показників використання основних засобів. Оптимізація планових розрахунків приватних показників використання основних засобів. Планування управління трудовими ресурсами підприємства.	
Тема 8. Оперативне планування виробництва. Основні показники оперативних планів та їх розрахунки	Область діяльності служб ОПП та функції. Об'ємні методи ОПП. Динамічні методи ОПП. Об'ємно-динамічні методи ОПП. Визначення рівня заділів на робочих місцях. Контроль за виконанням оперативних планів. Методика планування календарних випереджень	[1], [2], [3]
Тема 9. Система оперативного планування. Диспетчерування виробництва	Види планово-облікових одиниць у системах дрібносерійного та одиничного виробництв. Види планово-облікових одиниць у системах серійного та масового виробництв. Строки планування та їх розрахунок для системи ОПП "на склад". Строки планування та їх розрахунок для "партійно-періодичної" системи. Диспетчерська служба машинобудівного заводу та її складові частини. Види контролю, які знаходяться у підпорядкуванні диспетчерської служби. Оцінка діяльності диспетчерських служб на підприємствах	[1], [2], [3]
Тема 10. Особливості планування витрат на виробництво та собівартості продукції	Планування собівартості параметричними методами. Планування собівартості "Бліц-методами" Планування собівартості ринковими методами. Планування собівартості методом зворотного калькулювання.	[1], [2], [3]
Тема 11. Особливості планування прибутку і показників рентабельності	Планування балансового прибутку підприємства. Планування рентабельності інновацій. Планування рентабельності інвестицій. Планування прибутку від операційної діяльності.	[1], [2], [3]
Тема 12. Планування ціни на промислову продукцію	Планування ціни на етапі укладання контракту на постачання. Планування ціни на етапі виробництва. Планування ціни на етапі реалізації продукції.	[1], [2], [3]
Тема 13. Фінансовий план підприємства та його формування	Планування фінансових активів і пасивів підприємства.	[1], [2], [3]

Тематика індивідуальних завдань:

- 1 Управлінський облік і його зв'язок з функцією керування - плануванням.
- 2 Найбільш розповсюджені методи екстраполяції, застосовувані в

- прогнозуванні.
- 3 Найбільш розповсюджені методи експертизи, застосовувані в прогнозуванні.
 - 4 Найбільш розповсюджені методи математичного моделювання в прогнозуванні
 - 5 План маркетингу й особливості його формування
 - 6 Методи розробки плану маркетингу
 - 7 Методи розробки стратегічних планів підприємства
 - 8 Найбільш розповсюджені стратегії підприємства, застосовувані в ринкових умовах господарювання
 - 9 План розвитку капітального будівництва на підприємстві. Джерела його формування і складові частини
 - 10 План розвитку керування підприємством.. Джерела його формування і складові частини
 - 11 Структура бізнес-плану інноваційних процесів. Особливості розробки окремих його розділів
 - 12 Структура бізнес-плану нового напрямку діяльності. Особливості розробки окремих його розділів
 - 13 Оцінка ризику і його страхування при розробці бізнес-планів
 - 14 Особливості контролю за плановими показниками стратегічних планів і планів маркетингу
 - 15 Оптимізація виробничої програми по номенклатурі випуску продукції
 - 16 Оптимізація виробничої програми по витратах на виробництво
 - 17 Оптимізація виробничої програми по ресурсах
 - 18 Планування програми запуску і межопераційних заділів для перериваної-поточної лінії виробництва (масове виробництво)
 - 19 Планування енергетичних потреб виробництва
 - 20 Методи планування собівартості продукції. Їхня класифікація і характеристика.
 - 21 Методи планування ціни на промислову продукцію. Їхня класифікація і характеристика.
 - 22 Методи планування прибутку від виробничих і невиробничих операцій
 - 23 Особливості планування витрат на виробництво в ринкових умовах господарювання. Планування рівня якості продукції і контроль за його виконанням
 - 24 Планування номенклатури й асортименту продукції в умовах сезонних коливань попиту
 - 25 Планування потреби в інструменті й оснащенні по виробничих підрозділах
 - 26 Планування типу виробництва і технологічного маршруту виробничого процесу виготовлення продукції
 - 27 Планування фінансової діяльності підприємства
 - 28 Планування науково-дослідних робіт
 - 29 Основні планові показники якості продукції й особливості їхнього розрахунку

6. Методи, критерії та засоби оцінювання

Контрольні заходи включають:

- поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів;
- підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль знань та умінь здобувачів денної форми навчання включає:

- періодичне оцінювання (опитування (усне або письмове), тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle DDMA);
- оцінювання самостійної роботи;
- модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи та теоретичного опитування і має на меті оцінку результатів навчання здобувача (письмовий метод або тестування на практичних заняттях та/або у системі Moodle DDMA).

Оцінювання знань здобувача під час занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії; здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; вміння здійснювати узагальнення інформації, обґрунтовувати власну точку зору та робити висновки; грамотність подачі матеріалу та оформлення роботи.

Поточний контроль знань та умінь здобувачів заочної форми навчання включає підсумкову тестову контрольну роботу (виконується здобувачем індивідуально в системі Moodle DDMA).

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового заліку, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Контроль знань здобувачів здійснюється за рейтинговою накопичувальною (100-бальною) системою, яка передбачає складання обов'язкових контрольних

точок.

З дисциплін, що завершуються заліком, поточна успішність оцінюється, виходячи зі 100 балів. Здобувач, який склав усі контрольні точки і набрав 55 і більше балів з кожного контролю на початок сесії, має право отримати підсумкову оцінку без складання заліку.

Переведення набраних здобувачем балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи)	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81 – 89	B	добре	
75 – 80	C		
65 – 74	D	задовільно	
55–64	E		
30–54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0 – 29	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Планування діяльності підприємства», форми і терміни контролю (спеціальність С1 Економіка) для денної та заочної форми навчання наведено у семестровому графіку (додаток А).

7. Рекомендована література

Базова

1. Шимко О.В., Рижиков В.С., Грибкова С.М., Шимко О.І. Планування діяльності підприємства : навч. посібник. К. : ЦНЛ, 2006. 296 с.
2. Михайленко О. Ф. Планування та контроль на підприємстві : навч. посіб. К. : КНЕУ, 2014. 464 с.
3. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник/ О. О. Орлов. К. : Скарби. 2002. 336 с.

Допоміжна

1. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування : Навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисципліни. Укоопспілка. Львів. комерц. акад., 2006. 103 с.
2. Бурик А.Ф. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 260 с.

3. Іванова В.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 472 с.
4. Македон В. В. Бізнес-планування. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009. 236 с.
5. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Планування діяльності підприємства: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 256 с.
6. Планування діяльності підприємства: навч. посібник ; за заг. ред. В. Є. Москалюка. К.: КНЕУ, 2005. 384 с.
7. Планування та прогнозування в умовах ринку. Навч. посіб./ За ред. В.Г. Воронкової. К.: ВД «Професіонал», 2006. 608 с.
8. Планування та прогнозування в умовах ринку : навч. посібн. / [під ред. д.ф.н., проф. В. Г. Воронкової]. К. : ВД «Професіонал», 2006. 608 с.
9. Планування і контроль на підприємстві : Навч. посіб. / За ред. М.О. Данилюка. Львів: "Магнолія 2006", 2009. 531 с.
12. Планування та організація діяльності підприємства [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Г. Б. Веретенникова, В. В. Томах, І. М. Герашенко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 210 с.

8. Електронні ресурси з дисципліни

10. Законодавство України. Веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>.
11. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: [https:// www.nbuv.gov.ua](https://www.nbuv.gov.ua).

ДОДАТОК А

СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Планування діяльності підприємства», форми і терміни контролю (спеціальність С1 Економіка) для денної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка		Тиждень
		min	max	
1	Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – усне опитування в ході лекцій та практичних заняттях, оцінювання правильності вирішення тестових, практичних та ситуаційних завдань на практичних заняттях та при виконанні самостійної роботи. Здобувач здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації.	0	10	1-18
2	Модульна контрольна робота №1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач здатний виконати розрахунково-аналітичні завдання за темами: виробнича програма підприємства, оперативно-календарне планування, виробнича потужність підприємства, матеріально-технічне постачання, персонал підприємства та оплата праці)	25	40	8
3	Індивідуальне завдання №1 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач виконує розрахунково-аналітичне завдання зі складання сіткового графіка проекту виготовлення виробу та розрахунку часових параметрів графіку (ранніх та пізніх строків початку та завершення роботи, резерву часу роботи)	5	10	12
4	Індивідуальне завдання №2 проводиться в години практичних занять протягом 2 аудиторних годин (Здобувач виконує розрахунково-аналітичне завдання з обґрунтування доцільності запровадження проекту технічного переозброєння підприємства за показниками, які враховують вартість грошей у часі)	5	10	14
5	Письмове теоретичне опитування проводиться в години лекційних занять протягом 1 аудиторної години (Здобувач виконує тестові теоретичні запитання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни)	20	30	16
Оцінка поточної успішності за 100-бальною шкалою		55	100	

Підсумковий контроль (Семестровий залік) Здобувач виконав тестові теоретичні та розрахунково-аналітичні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100	
---	----	-----	--

Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання

№	Назва і стислий зміст контрольного заходу	Рейтингова оцінка	
		min	max
1	Поточний контроль (коефіцієнт вагомості=0,4) Тестова контрольна робота, яка виконується здобувачем індивідуально в системі «Moodle»	55	100
2	Підсумковий контроль (коефіцієнт вагомості=0,6) (Письмовий екзамен) Здобувач виконав аналітично-розрахункові завдання та навів аргументовані відповіді на питання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни	55	100